

ÅRSMELDING 2018

Eldrerådet i Eidsvoll

Eldrerådet hadde i 2018 slik sammensetning:

Leder: Arild Sandahl (AP)

Nestleder: Tor Ulf Bygmester, Forsvarets seniorforbund avdeling Øvre Romerike.

Medlem: Wenche Hoel Ulvin (H)

Medlem: Henning Alm-Hansen, Aktive eldre Midtbygda

Medlem: Ole Stein Sætre, Nordre Eidsvoll pensjonistforening

Medlem: Trond Vidar Nilsen, Søndre Eidsvoll 60+

Medlem: Hans Ekornholmen, Feiring pensjonistforening

Eli Ann Risan Purser er rådets sekretær.

Rådet har hatt 9 møter og behandlet 27 saker. Dette inkluderer PS Eventuelt og PS Orienteringer (6 orienteringer).

Følgende orienteringer ble gitt i rådets møter i 2018:

1. Vilberg kompetansesenter - sykehjemspasienter og dobbeltrom - orientering ved virksomhetsleder v/ Vidar Roseth
2. Eidsvoll kommunes nettside og informasjon for eldre - orientering v/ web- og informasjonsansvarlig Sissel Beate Wiik
3. Frivillighetsstrategi i Eidsvoll - orientering v/ leder i Eidsvoll Frivilligsentral
4. Drift og organisering av legevakta – orientering av virksomhetsleder Vidar Roseth
5. Finanskomiteens arbeid og rapporten fra finanskomiteen 2018 - orientering v/ assisterende rådmann Marte Hoel
6. Handlingsplan 2019-2022. Budsjett 2019 - orientering av rådgiver Turid Helseth

Rådet har gitt sin uttalelse i følgende saker:

- 1. Handlingsplan 2019 – 2022 og budsjett 2019**
- 2. Finanskomiteens arbeid og rapport**

Uttalelse fra eldrerådet:

Eldrerådet i Eidsvoll ser svært alvorlig på at rådmannen i sitt budsjettforslag for 2019 har opprettholdt sine tidligere kuttforslag innenfor helse og bistand, hjemmebaserte tjenester og Vilberg kompetansesenter.

Det gjelder

- nedleggelse av fysio- og ergoterapeut-innsatsteam,
- avvikling av frisklivstilbudet,
- nedleggelse av innsatsteam i hjemmebaserte tjenester,
- halvert ressurs til kreftkoordinator,
- halvert stilling aktivitør/aktivitetskoordinator,
- reduksjon av stilling for pasientvurdering,

Samlet innsparing på de ovennevnte forslagene vil bli i underkant av tre millioner. Og det er neppe dette som vil redde budsjettbalansen på neste års budsjett. Når økonomien er dårlig må vi først og fremst hegne om hjelpetiltak for de som trenger det mest. Kuttforslagene innebærer å rive ned og fjerne livsviktige hjelpetilbud, ressurser og innsatsteam. Skulle forslagene bli vedtatt vil det ramme hjelpetrenende, syke og eldre mennesker i en svært sårbar livssituasjon.

Eldrerådet synes det er svært beklagelig og urovekkende at disse kuttforslagene blir fremmet.

Eldrerådet vil derfor på det sterkeste henstille til rådmann og kommunestyret at ovennevnte kuttforslag ikke tas inn i budsjettet.

I samsvar med rådets egen handlingsplan for inneværende valgperiode, har rådet der påpekt noen blinkende varsellyp som krever tiltak nå. De lyder slik:

- Det kommer raskt et økende antall pleietrengende – både yngre og eldre. Veksten i befolkningen samlet fører til en foryngelse demografisk, men vi må være på vakt for at antall eldre og antall pleietrengende vil øke, selv om prosentandelen av den pleietrengende befolkningen synker.
- Samfunnsutviklingen går raskt i retning av at de store sykehjemmene blir en «gammeldags» omsorgsform. Tilskuddsordningene vil etter hvert påvirke at det blir bygd færre slike.
- Omsorgen i framtida vil i vesentlig grad være hjemmebasert. Kommunenes oppgave blir å tilrettelegge for atskillig flere små, universelt tilpassede boenheter som nye, moderne boliger for eldre og funksjonshemmede i alle aldre. Samlingen av slike boenheter må skje på sentrale steder, med tanke på kort veg til servicesentra, og minst mulig reisetid for kommunalt hjelpepersonell. Kommunen må handle raskt med å sikre grunn og foreta regulering av tomter til dette formål.

Eldrerådet anbefaler sterkt derfor om at kommunen så snart som mulig sikrer grunn til et nytt, moderne sykehjem. Dette bør legges til Sørbygda og tilknyttes området Gladbakk.

Forprosjekt med oppstart i 2019 med formål om at sykehjemmet står ferdig utbygd i løpet av 2022.

Eldrerådet anbefaler videre kommunen om å sikre boligtomter for bygging av tilpassede leiligheter for eldre og funksjonshemmede i alle aldre.

Samlingen av slike boenheter må skje på sentrale steder, med tanke på kort veg til servicesentra, og minst mulig reisetid for kommunalt hjelpepersonell. Jevnfør Gladbakk-modellen.

Gladbakk har stort behov for utvidelse av flere omsorgsboliger.

Forprosjekt med oppstart i 2019 med formål om at nye omsorgsboliger står ferdig utbygd i løpet av 2022 anbefales.

Parallelt med disse boenhetene vil behovet for tilpassede omsorgsboliger med døgnkontinuerlig pleie øke sterkt i de kommende årene.

Dette behovet kan utmerket ses i sammenheng med nytt sykehjem og samordnes. Derfor bør forprosjektet koordineres med det nye sykehjemmet, og gis oppstart i 2019 med formål om at disse boenhetene og sykehjemmet står ferdig utbygd i løpet av 2022.

Eldrerådet har oppfattet den politiske stemningen slik at eiendomsskatt ikke er ønsket innført. Rådet synes derfor det er uforståelig at rådmannen derfor ikke er blitt pålagt å utarbeide et forslag i tillegg med det for øye.

Derfor er det vanskelig å komme med virkningsfulle anbefalinger til en slik tenkt setting.

Generelt vil da rådet gi den anbefaling, at det ikke skjæres ned på noen av de forebyggende tiltakene som eksisterer i dag, og de få nye av den art som ligger inne i planverket. Gjøres det, skaper vi et kaldere Eidsvoll hvor de svakeste og mest hjelpetrengende bevisst blir påført helseplager og sykdom. Her vil i så fall Diskrimineringsloven av 1/1-2018 brytes sammen med andre lover, og kommunen risikerer ubehagelige anmeldelser.

3. Høring av Trafikksikkerhetsplan 2017-2028

Uttalelse fra eldrerådet:

I samband med intensjonen om at mest mulig persontrafikk skal foregå som kollektivtransport, bes Eidsvoll kommune bevirke til at Nettbuss sin rute Oslo – Gardermoen – Gjøvik legger sin rute langs Trondheimsvegen fra Minnesund til Dal med stoppested på Hammerstad, Råholt og Dal. Dette i stedet for å kjøre E6 på samme strekning.

I lengde er strekningen via Trondheimsvegen kortere enn ruten via E6.

En slik ruteomlegging vil lette adkomsten for folk fra Feiring og dels hele Nordbygda for å komme til Eidsvoll sentrum med busskorrespondanse fra Hammerstad. Den vil antakelig også føre til at en del handel som i dag foregår på Toten/Gjøvik, vil bli i bygda.

Det bør settes opp skilt på Bamrudvegen før kryss med Kjerkelinna med symbolet: «Kryss med forkjørsvveg». Krysset er svært lite oversiktlig.

Det er planlagt en stor bebyggelse som skal tilknyttes Lille Grindaveg på Råholt. Denne store trafikken skal igjen sluses inn på Tærudvegen. Dette krysset må utbedres før hele den nye bebyggelsen er ferdig, helst med en rundkjøring.

Eldrerådet viser til tidligere uttalelser i sak PS 32/17 Kommunedelplan for Råholt, og PS 12/18 Offentlig ettersyn av forslag til områderegulering av Eidsvoll sentrum, hvor vi kom med våre viktige merknader.

Gruppen eldre blir på sin egen måte meget sterkt berørt av de trafikale forhold som omtales i planen.

- ✓ Spesielt fremheves behovet for enkel fremkommelighet for å kunne parkere der en får utført sine sosialt betingede nødvendige tjenester som bank, post, butikk, kommunale tjenester, kafeer og spisesteder og samlingssteder tilrettelagt for aldersgruppen.
- ✓ Alle nye boligkomplekser der det er naturlig at aldersgruppen 60+ vil bosette seg i tillegg til typiske omsorgsboliger, må få krav om reserverte parkeringsplasser for uføre, samt for hjemmetjenestens biler.
- ✓ Alle hovedveger innenfor planområdet må i tillegg til egne gangveger ha separate sykkelveger. Kombinerte gang- og sykkelveger fungerer svært dårlig der eldre ferdes. Svak hørsel og vinglete gange vil føre til påkjørsler og skader.
- ✓ Eksisterende boligområder opplever en utstrakt fortetting, uten at de interne vegene blir utbedret og forsynt med egne gang- og sykkelveger. Dette oppleves kritisk. Krav om fortau må derfor foreligge før ny fortetting godkjennes.

Dagens eldre vil være langt mer kravfulle enn hva vår landkommune er vant med fra tidligere, og de vil ha en enkel tilgang til friluftsområdene.

- ✓ Det må tilrettelegges (universelt utformet) stier ut fra alle utbyggingsområder og tettsteder planen omhandler, slik at de eldre enkelt kan komme seg ut i naturen uten bruk av egen bil.
- ✓ Det at disse stiene kan koples sammen i et nettverk vil kunne ha en ytterligere forsterket god effekt – også det at bilen kan stå hjemme i garasjen, selv om man ønsker en lengre tur.
- ✓ Det er spesielt de trafikale forhold som skaper det største behovet for å ivareta de Eldres spesielle behov. Befolkningsveksten blir formidabel.
- ✓ Eldrerådet ser et prekært behov for avlastningsveger rundt vekstområdet Råholt, for alt i dag er Trondheimsvegen en trafikal stor belastning hvor nestenulykker er dagligdagse. Tettstedet Sundet bør etter eldrerådets mening gjøres bilfritt.
- ✓ Godt opplyste grønne lunger med markerte gangfelt, hvor benker for små sosiale møter (når været tillater), kan sette prikken over i'n i en ellers stresset trafikal tilværelse.

Eldrerådet ønsker lykke til med planene om å bli en trafikksikker kommune for alle innbyggere.

4. Offentlig ettersyn av forslag til "Områderegulering av Eidsvoll Sentrum"

Uttalelse fra eldrerådet:

Innledningsvis vil Eldrerådet vise til vår tidligere uttalelse i Sak 32/17, hvor vi kom med våre merknader til kommunedelplan for Råholt.

Rådet er usikker på hvorvidt våre råd den gang ble hensyntatt i den videre prosessen. Mange av våre synspunkter den gang vil også gjelde for Sundet sin del.

Eldrerådet vil i utgangpunktet foreslå et bilfritt sentrum.

- Også denne planen oppleves innholdsrik og omfattende, og derfor krevende å få fullgodt innsyn i og full forståelse av.
- Dokumentet er kun mottatt elektronisk og forklaringene til kartvedleggene blir ikke lesbare ved å forstørre teksten. Eldrerådet tar derfor forbehold om å ha forstått kartene riktig.
- Det omtales barn og unge og befolkningen generelt, mens den sterkt økende gruppen av eldre fra 60+ mangler det spesielle vurderinger i forhold til.
Vårt råd vil derfor gjelde denne gruppen spesielt.
- Denne gruppen eldre blir på sin egen måte meget sterkt berørt av det som omtales i planen. Vi starter med de **trafikale forhold**.

- I. Spesielt fremheves behovet for å kunne parkere der en får utført sine sosialt betingede nødvendige tjenester som bank, post, butikk, kommunale tjenester, kafeer og spisesteder og samlingssteder tilrettelagt for aldersgruppen.
- II. Alle nye boligkomplekser der det er naturlig at aldersgruppen 60+ vil bosette seg i tillegg til typiske omsorgsboliger, må ha reserverte parkeringsplasser for hjemmetjenestens biler.
- III. Alle hovedveier innenfor planområdet må i tillegg til egne gangveier ha separate sykkelveier.
Kombinerte gang og sykkelveier fungerer svært dårlig der eldre ferdes. Svak hørsel og vinglete gange vil føre til påkjørsler og skader.
- IV. Eksisterende boligområder opplever en utstrakt fortetting, uten at de interne veiene blir utbedret og forsynt med egne fortau. **Dette**

oppleves kritisk. Krav om fortau må derfor foreligge før ny fortetting godkjennes.

- **Dagens eldre vil være langt mer kravfulle** enn hva vår landkommune er vant med fra tidligere. Det vil bla. gjøre seg utslag i behov for egne tilpassede sentrumsnære eldreboliger.
Vi fortsetter derfor med **tilpassede sentrumsnære eldreboliger og omsorgsboliger.**
 - I. Det må derfor bygges sentrumsnære boliger og omsorgsboliger som er tilpasset aldersgruppens behov. Husbanken har egne tilbud til kommuner som velger slike løsninger. **Tomter må sikres nå.**
 - II. Dette område må tilby lokaliteter for lystbetont både styrke og utholdenhetstrening med tilhørende sosialrom tilpasset gruppen som vil holde seg friske til siste slutt. (jevnfør "gubbetrimmen" som i dag har tilhold i Søndre Samfund i Sør-bygda. **Dette er enormt viktig og avler god helse.**

- Dagens eldre trenger enkel tilgang til friluftsområdene.
 - I. Det må tilrettelegges (universelt utformet) stier ut fra alle de omtalte utbyggingsområder planen omhandler, slik at de eldre enkelt kan komme seg ut i naturen uten bruk av bil. Sosiale møteplasser som gapahuker m/branngodkjente bålplasser og bålpanner og sittebenker/hvileplasser må etableres. **Bruken gir sjelebot, trivsel og god helse.**
 - II. Det at disse stiene kan koples sammen i et nettverk rundt Sundet vil kunne ha en ytterligere forsterket god effekt.
 - III. I årstider med snø er det naturlig ut fra begrepet universell utforming at stiene kjøres opp med scooter, eventuelt brøytes. (Et dobbelt scooterspor hvor det ene er for å gå i, og det andre som skiløype.)

- Kompleksiteten i planen er stor. Eldrerådet vil anbefale sterkt at det snarest engasjeres **en erfaren byplanlegger** for å unngå uopprettelige, amatørmessige feil.
 - I. Det er spesielt de trafikale forhold som skaper det største behovet. **Befolkningsveksten i Sundet blir formidabel.**
 - II. Estetisk vil det være av avgjørende betydning for trivsel og den dagligdagse psyke, at blomsterutsmykning blir satt i system.
 - III. Godt opplyste grønne lunger med markerte gangfelt, hvor benker for små sosiale møter (når været tillater), kan sette prikken over i'n.
 - IV. En og annen uterestaurant hører også med i et vellykket sentrumsbilde.

Ta høyde for å sikre Sundet mot kommende klimaendringer som gir **større flomfare** enn kjent fra tidligere tider.

Eldrerådet ønsker lykke til med en spennende utvikling av Sundet.

5. Frivillighetsstrategi i Eidsvoll kommune

Uttalelse fra elderrådet:

Eldrerådet anbefaler kommunen til å utarbeide en Frivilligpolitikk etter mønster fra Frivillighet Norge som inneholder tiltak som skaper vekst og utvikling for frivillig sektor. Innholdet må være utviklet i dialog med bredden av lokale frivillige organisasjoner og ha vært igjennom en politisk behandling.

6. Den kulturelle spaserstokken

Uttalelse fra elderrådet:

Eidsvoll kommune sender link til Aktivitetskalenderen på kommunens nettside hver måned til pensjonistforeningene i Eidsvoll kommune - som kan distribueres til sine medlemmer.

Hvordan gikk det med uttalelsene fra elderrådet:

1 og 2:

De kuttforslag som elderrådet var imot i budsjettet for 2019 – jfr de fem kulepunktene – er ikke blitt iverksatt.

3:

Uttalelsen fra elderrådet er tatt hensyn til og er kommentert ut i merknadsbehandlingen i trafiksikkerhetsplanen:

<p>Eldrerådet har flere innspill, og her kommenteres de som er relevante for trafiksikkerhetsplanen.</p> <ul style="list-style-type: none">• Ønsker at <u>Nettbuss</u> skal legge om ruta Oslo-Gardermoen-Gjøvik til å gå gjennom Trondheimsvegen fra Minnesund til Dal med stoppested på Hammerstad, Råholt og Dal.• Sette opp skilt på <u>Bamrudvegen</u> før krysset <u>Kjerkelinna</u> med symbol «kryss med forkjørsveg»	<ul style="list-style-type: none">• Innspillet oversendes Ruter/<u>Nettbuss</u>• Hverken <u>Kjerkelinna</u> eller <u>Bamrudvegen</u> er forkjørsveger. Fartsgrensen er lav (50 km/t) og det er vanlig vikeplikt fra høyre. Det vil derfor ikke settes opp skilt «kryss med forkjørsveg». <p>Øvrige punkter dreier seg om reguleringsmessige forhold, og de vil videresendes som innspill til de aktuelle plansakene.</p>
--	---

4:

Uttalelsen fra eldrerådet er tatt hensyn til og er kommentert ut i merknadsbehandlingen for Områderegulering av Eidsvoll sentrum. Planen er for øvrig ute til nytt offentlig ettersyn til endringer i planen.

<p>Eldrerådet - 23.05.2018 Bemerket at forklaringene til kartvedleggene ikke er lesbare ved å forstørre teksten og tar derfor forbehold om å ha forstått kartene riktig. Påpeker at det mangler spesielle vurderinger i forholdt til eldre fra 60+ i planforslaget. Innspillet gjelder derfor denne gruppen spesielt.</p> <p>Trafikale forhold: Foreslår bilfritt sentrum. Fremmer et behov for å kunne parkere ved sosiale tjenester og aktiviteter tilrettelagt for aldersgruppen. Der det er naturlig at aldersgruppen 60+ vil bosette seg må ha reserverte p-plasser for hjemmetjenestens biler. Videre påpekes det at kombinert gang/sykkelvei er dårlig egnet for eldre, det bes om separate sykkelveier. Svært kritisk til at det ikke er lagt opp til utbedring av interne veier i eksisterende boligområder som opplever utstrakt fortetting. Her må det gis krav til fortau før det tillates videre utvikling.</p> <p>Tilpassede sentrumsnære eldreboliger og omsorgsboliger. Bemerket at det bør legges opp til sentrumsnære boliger og omsorgsboliger tilpasset aldersgruppens behov. Blant annet er det svært viktig at det tilbys mer lystbetont styrke- og utholdhetstrening enn dagens tilbud, med tilhørende sosialrom.</p> <p>Enkel tilgang til friluftsområdene: Universelt utformede stier som leder mot friluftsområder ut fra alle omtalte utbyggingsområder. Stiene kan koples sammen i et nettverk rundt Sundet. Bemerket at det er viktig at disse stiene også gjøres tilgjengelige i vinterhalvåret. Viktig at det etableres hvileplasser og sosiale møteplasser.</p> <p>Gir avslutningsvis forslag til tiltak som kan bidra til økt trivsel.</p>	<p><i>Tas til orientering.</i></p> <p><i>Dette legger nytt planforslag bedre til rette for.</i></p> <p><i>Det legges opp til at internveger håndteres ved detaljregulering. Det er videre stilt krav til mobilitetsvurdering til denne fasen.</i></p> <p><i>Tas til orientering. Planen utelukker ikke dette, men dette tema må ivaretas i andre program hos kommunen.</i></p> <p><i>Tas til orientering. Dette er forhold som ikke kan ivaretas i en områderegulering.</i></p> <p><i>Tas til orientering.</i></p>
--	--

5:

Saken startet hos eldrerådet og er kommet dithen at kommunen inviterer til oppstartsmøte for arbeidet med en frivilligstrategi – 09.01.19.

6:

Det sendes link til Aktivitetskalenderen på kommunens nettside hver måned til pensjonistforeningene i Eidsvoll. Høsten 2018 ble det laget en brosjyre som også ble delt ut på eldredagen.

Kurs/seminar:

Leder Arild Sandahl, nestleder Tor Ulf Bygmester, medlem Wenche Hoel Ulvin og sekretær Eli Ann R. Purser deltok på Akershus eldreforum 19.04.18.

Leder og nestleder deltok på møte for eldrerådene på Øvre Romerike den 11.09.2018. Tema var velferdsteknologi og eldrerådernes rolle. Sted: Nannestad kommune.

Nestleder deltok den 19.10.2018 på kurs i regi av Akershus fylkeskommune med tema: Arbeidsverksted for universell utforming av sentrumsnære turveger, turstier og friluftsområder.

Nestleder deltok den 17.10.18 på Briskebykonferansen 2018 med tema angående Hørsel hele livet.

Gjennomføring av Eldredagen:

Nestleder i Eidsvoll eldrerådet, Tor Ulf Bygmester, ønsket velkommen i døra på Søndre Samfund. Mange seniorer hadde funnet veien i god tid, så parkeringen var nesten oppfylt 20 minutter før arrangementet begynte.

Glade og forventningsfulle ansikter på alle kanter, og en nesten fullsatt sal var klare for å bli ledet gjennom en hyggelig kveld på tre timer da klokka var 17. Vi kunne vente oss god underholdning fra konferansier Hans Ekornholmen, med høytlesning fra Alf Prøysens mange gode historier, musikalske innslag fra Eidsvoll kulturskole, samt noe allsang.

Som hovedtaler trådte Stortingspresident Tone Wilhelmsen Trøen inn, og snakket om eldreomsorg på kommunenivå, aktivitet hele livet, og litt også om egne erfaringer rundt nære familiemedlemmer rammet av demens.

Det ble servert god kaffe, utsøkte snitter og smakfulle kaker – en stor takk til kjøkken- og smøreansvarlige for denne flotte og delikate oppdekningen. I forbindelse med bespisningen var det salg av «årer» (loddsalg), og en rekke flotte gevinster ble tryllet frem.

Arrangøren, Søndre Eidsvoll 60+, gjorde en flott innsats på alle plan.

Tor Ulf Bygmester
nestleder